

Suchomilné trvalky

63

Ivona Šuchmannová

- nároky, pěstování, množení
- příklady výsadeb a kombinací
- vhodné zejména pro chataře a chalupáře

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Obsah

Úvod	7
1. Suchomilné trvalky – popis a charakteristika	9
2. Nároky a pěstování	10
3. Rozmnožování	12
4. Rody a druhy trvalek vhodné pro sušší podmínky	14
5. Suchomilné rostliny z jiných skupin	71
Skalničky	
Cibulové a hlíznaté rostliny	
Letničky a dvouletky (včetně jednoletých trav)	
Trávy (vytrvalé)	
6. Příklady výsadeb suchomilných rostlin	73
Použitá literatura	78
Česko-latinský rejstřík	79

Úvod

Publikace, která se vám dostává do rukou, je věnovaná suchomilným trvalkám. Klade si za úkol seznámit čtenáře se sortimentem rostlin, které vystačí i s menším množstvím vláhy. Je určena především těm, kdo mají zahrádku na chatě nebo chalupě a nemohou květiny zalévat častěji. Dále může být užitečná majitelům zahrad na silně vysychajících půdách či na jižně orientovaných svazích vystavených celodennímu slunečnímu žáru. Pokud doma taková místa máte, nemusíte zoufat. Také mezi suchomilnými rostlinami je mnoho velice pěkných druhů a jejich vhodnou volbou lze i na sušším stanovišti vytvořit záhon tak, aby byl hezký po celý rok.

Z důvodů daných rozsahem knihy není možné popsat všechny vytrvalé druhy vhodné pro suché podmínky. Zmíněny jsou proto především významnější taxony a u nás zatím méně rozšířené novinky. Ty mohou sortiment obohatit, a proto si pozornost jistě zaslouží.

Rody jsou pro lepší přehlednost a vyhledávání uspořádány abecedně podle vědeckých názvů, druhy jsou však řazeny podle významu pro zahradní kulturu. Pokud je použití, množení a další údaje u všech druhů z rodu stejné, je popsáno v úvodní části za základními informacemi o rodu. Existují-li mezi druhy odchylky, jsou zmíněny přímo v textu druhu. Tomu, kdo se lépe orientuje podle českých názvů rostlin, umožní snadnější orientaci rejstřík v závěru publikace.

Podrobný popis mnoha druhů trvalek, které patří do kategorie suchomilných rostlin, naleznete v jiných publikacích, proto jsou zde zmíněny pouze krátce. Jedná se například o druhy ze skupiny hlíznatých rostlin – mnoho trvalek totiž má masité dužnaté kořeny, a bývají tudíž zařazovány také mezi hlíznaté. Stejně tak se zde setkáte často se skalničkami, jež ve většině případů rostou na skalách a suchých propustných půdách, a proto též dobře odolávají suchu. Suchomilné rostliny najdeme rovněž mezi vytrvalými trávami, léčivými a aromatickými rostlinami. Sortiment suchomilných trvalek mohou velice hezky doplnit letničky. Dobře se s nimi kombinují a lze jimi prodloužit kvetení nebo doplnit záhon o žádanou barvu.

Za přehledem trvalek naleznete sortiment jednoletých druhů vhodných do suchých podmínek, stejně jako druhů ze skupiny trav a cibulových a hlíznatých rostlin. Protože jim bylo věnováno již několik publikací, uvádím zde pouze jejich seznam.

Kapitola s příklady výsadeb a nákresy osvědčených kombinací je jednoduchým návodem, jak vysadit hezký záhon, na kterém by kvetlo stále něco zajímavého.

Závěrem bych chtěla poděkovat Botanické zahradě hl. města Prahy v Troji, v níž pracuji. Právě tam jsem získala od svých kolegů řadu cenných poznatků a také přístup k literatuře, jež u nás není běžně dostupná. Byla zde pořízena i většina fotografií. Mé poděkování patří i paní ing. Miladě Opatrné, dlouholeté pracovníci Výzkumného ústavu okrasných rostlin v Průhonicích. Celý svůj život zasvětila trvalkám a již několik let mi trpělivě předává své vzácné znalosti včetně těch, které nelze najít v sebelepší knize.

Ivona Šuchmannová

1. Suchomilné trvalky – popis, charakteristika

Některé rostliny dokážou ve srovnání s jinými lépe hospodařit s vodou. Často pocházejí z oblastí s menším množstvím srážek nebo z míst, kde je dostatek vody pouze během části vegetačního období. Jsou proto pro život v těchto podmínkách uzpůsobeny. Některé mají hluboký kořenový systém a díky němu dokážou získat vodu ze značné hloubky, jiné mají ztloustlé kořeny, ve kterých mohou hromadit zásobu vláhy pro nepříznivé období. Dalším rostlinám slouží jako zásobárny listy nebo jiné části. Některé mohou mít přizpůsobený metabolismus tak, aby byly ztráty vody co nejmenší.

Je nezbytné, aby druhy ze suchých oblastí byly životu v suchu uzpůsobeny, neboť pouze tak mohou přežít a přenést své vlastnosti na potomstvo. Vlivem méně příznivých podmínek v původních oblastech výskytu jde v mnoha případech o druhy krátkověké, které jsou ale schopny udržet se na místě samovýsevem a přečkat tak nepříznivé období ve stadiu semene. Protože tyto tzv. krátkověké trvalky vydrží na stanovišti pouze kratší dobu, podle konkrétních podmínek často pouze jeden až dva roky, najdeme je někdy zařazené také ve skupině letniček a dvouletků.

I když tyto druhy zařazujeme mezi suchomilné, neznamená to, že nepotřebují žádnou závlivku. Zahradních rostlin natolik suchovzdorných, že v našich podmínkách dokážou přežít úplně bez závlahy, není mnoho, přestože i takové existují. Tato kniha pojednává spíše o druzích, které nemusíme zavlažovat tak často a které snášejí delší období bez závlivky, a o rostlinách vhodných do záhonů a výsadeb na sušších stanovištích.

2. Nároky a pěstování

☀ Voda

Mezi suchomilnými rostlinami existují samozřejmě jisté rozdíly v nárocích na vodu. Některé si v suchu přímo libují a zálivka jim spíše vadí (jedná se například o některé druhy z rodů *Carlina*, *Eriophyllum*, *Eryngium*, *Lychnis*, *Papaver*, *Phlomis* či *Santolina*). Jiné ze zde zmíněných druhů snáší sucho pouze kratší dobu. Mnoho z nich vydrží sucho během vegetace, ne však v její první fázi, kdy začínají růst. V jarním období však bývá pro většinu z těchto rostlin v našich podmínkách většinou vláhy dostatek. Téměř všechny ale vyžadují závlahu minimálně v prvním období po vysazení. Velmi škodlivá může být zimní vláha, zejména ve spojení s mrazy a během zimy bez sněhové pokrývky. Právě tento faktor může být pro většinu druhů z teplejších oblastí v našich podmínkách limitující.

☀ Světlo

Co se týče nároků na světlo, většina druhů vyžaduje plně osluněná stanoviště. Některé dokonce snáší i přímé slunce a žár jižně orientovaných svahů (*Hyssopus*, *Ruta*, *Verbascum*). Jsou druhy, které sice lépe rostou na slunci, ale tolerují polostín, často však mají bujnější olistění a méně kvetou. Pouze několik suchomilných rostlin dokáže růst i na úplně zastíněných stanovištích. Specifické nároky jsou uvedeny u jednotlivých druhů.

☀ Teplo

Druhy odolné vůči suchu pocházejí často z teplých oblastí a některé poměrně špatně snášejí naši zimu, zejména pokud chybí sněhová přikrývka. Po namrznutí pak často vyhnívají a odumírají, případně jsou považovány za krátkověké.

Teplo je jedním z limitujících faktorů pěstování rostlin. V našich zeměpisných šířkách roste mnoho vytrvalých suchomilných druhů na hranici možnosti pěstování. Tyto rizikové druhy u nás přezimují pouze s přikrývkou a mnoho z nich můžeme pěstovat jen v teplejších oblastech (*Agastache*, *Gaura*, *Zauschneria*). Pokud se těchto rostlin nechceme vzdát, musíme jim věnovat zvýšenou pozornost. Někdy je pak jednodušší každý rok rostliny znovu namnožit a pěstovat jako jednoleté.

Častou chybou s ohledem na teploty a klimatické poměry je používání překladové literatury. I druhy u nás rizikové v ní bývají popsány jako vytrvalé